శాస్త్రీయ సామ్యవాద మహోపాధ్యాయుడు కారల్‌మార్క్స్

ఈ మే నెల 5వ తేదీకి కారల్‌మార్క్స్ జన్మించి 200 సంవత్సరాలు పూర్తవుతాయి. ప్రపంచ వ్యాపితంగా కార్మికవర్గం, ఇతర పీడిత ప్రజానీకం, కమ్యూనిస్టు ఉద్యమశక్తులు, ప్రజాతంత్రమేధావులు మార్క్స్ 200వ పుట్టినరోజు సందర్భంగా కార్యక్రమాలను తమతమ పద్ధతులలో తమతమ స్థాయిలలో ఘనంగా నిర్వహించుతున్నారు. ఆధునిక చరిత్రపై ఎంతో విశేష ప్రభావాన్ని వేసిన మహోన్నత మానవుడు కారల్‌మార్క్స్!

1883 మార్చి 14న కారల్‌మార్క్స్ చనిపోయి నపుడు ఆయన ప్రియమిత్రుడు ఫ్రెడరిక్ ఏంగెల్స్- "మానవజాతి ఒక మస్తిష్కాన్ని, ఈనాటి గొప్ప మస్తిష్కాలలోకెల్లా గొప్పదానిని కోల్పోయింది" అనేగాక "కారల్‌మార్క్స్ పేరూ, కృషీ యుగయుగాల తరబడి శాశ్వతంగా వర్ధిల్లుతుంది" అన్నాడు.

నిజానికి మార్క్స్-ఏంగెల్స్‌లు సంయుక్తంగా సాగించిన సిద్ధాంతకృషీ, పొందిన రాజకీయ అనుభవాలు-గుణపాఠాల మొత్తంయొక్క సారాంశమే మార్క్సిజం అయినప్పటికీ ఏంగెల్స్, 1883 జూన్‌లో, అంటే మార్క్స్ మరణానంతరం ఈ క్రింది మాటలను కమ్యూనిస్టు ప్రణాళిక ముందుమాటలో పొందుపరిచాడు:

"కమ్యూనిస్టుపార్టీ ప్రణాళికలో వున్న మూల భావం-ప్రతి చారిత్రక శకంలోనూ ఆర్థిక ఉత్పత్తి విధానమూ, దానినుండి విధిగా ఉత్పన్నమయే సామాజిక వ్యవస్థా కలిసి ఆ శకంయొక్క రాజకీయ, బౌద్ధిక (ఇంటలెక్చువల్) చరిత్రకు పునాదిగా వుంటాయి అనీ; తత్ఫలితంగా, (భూమిమీద ఆదిమ సమష్టిస్వామ్యం విచ్ఛిన్నమయినప్పటినుండి) చరిత్ర అంతా వర్గపోరాటాల చరిత్ర, దోపిడీదార్లకూ దోపిడీ చేయబడేవాళ్ళకూ జరిగే పోరాటాల చరిత్ర, భిన్న సామాజిక అభివృద్ధి దశలలో వున్న పాలక-పాలిత వర్గాలమధ్య జరిగే పోరాటాల చరిత్ర అనీ, అయితే, అణగదొక్కబడిన పీడితవర్గం(కార్మికవర్గం)తన్ను అణగదొక్కి పీడించే(బూర్జువా)వర్గంనుండి విముక్తి పొందటమనేది మొత్తం సమాజమంతటినీ దోపిడీ నుండీ, పీడన నుండీ, వర్గపోరాటాల నుండీ శాశ్వతంగా విముక్తిచేస్తే తప్ప సాధ్యంకాని దశకు వర్గపోరాటాల చరిత్ర ఈనాడు చేరిందనే-ఈ మూలభావం పూర్తిగా మార్క్స్‌ది, మార్క్స్ ఒక్కనిదే" పై వాక్యాలు ఏంగెల్స్‌లాంటి ఒక మహాపండితుని మేధో నిజాయితీకి నిదర్శనం.

కారల్‌మార్క్స్ బాల్యం-యవ్వనం:

జర్మనీదేశం ఏకీకరణ కాకముందు 1818 మే 5వ తేదీన ప్రష్యా ప్రాంతపు రైన్‌లాండ్ రాష్ట్రంలోని ట్రయర్ నగరంలో ఒక సంపన్న యూదు కుటుంబంలో కారల్‌మార్క్స్ జన్మించాడు. తల్లి హెన్రెట్టా, తండ్రి హెన్రీమార్క్స్. ఆ దంపతుల 9 మంది పిల్లలలో మూడోవాడు కారల్.

1789వ సంవత్సరంలో ఫ్రాన్స్ దేశంలో జరిగిన బూర్జువా ప్రజాతంత్ర విప్లవ ప్రభావం ట్రయర్ నగరంపై బలీయంగా వుండేది. మార్క్స్ తండ్రి న్యాయవాది. మార్క్స్ చిన్నతనంలో ఆయన ప్రొటెస్టెంట్ మతాన్ని స్వీకరించాడు. వారిది సంస్కారవంతుల కుటుంబమే కాని విప్లవ భావాలు గల కుటుంబం కాదు.

ట్రయర్ నగరంలో ఉన్నత పాఠశాల విద్యార్థిగా వున్నపుడే వాల్టేర్, రూసో, లెస్సింగుల గ్రంథాలను చదివి వారి భావాలపట్ల మార్క్స్ ఆసక్తిని చూపాడు. సులభ గ్రాహ్యశక్తిగల మార్క్స్ మంచి మార్కులతో పై తరగతులకు వెళ్ళగలిగేవాడు. 17 ఏళ్ళ వయసుకు మార్క్స్ పూర్తిచేసిన స్కూల్ ఫైనల్ పరీక్ష ప్రోగ్రెస్ రిపోర్టులో యిలా వ్రాశారు: "అతను చాలా తెలివిగల విద్యార్థి. ప్రాచీన భాషలలోనూ, జర్మనీ భాషలోనూ, చరిత్ర పాఠాలలోనూ అత్యంత ప్రశంసనీయమైన కృషి కనబరిచాడు. గణితంలో అమోఘ ప్రజ్ఞ చూపాడు. ఫ్రెంచి భాష విషయంలో అంత పరిశ్రమ చేయనట్టు అర్థమైంది".

సరిగా ఆ కాలంలోనే(1835) "భావి వృత్తి ఎంపికలో ఒక యువకుని భావాలు" అని రాసిన తన స్కూలు వ్యాసంలో..."ఒక మనిషి తనకోసం మాత్రమే తాను కృషిచేసినట్లయితే బహుశా అతనొక ప్రసిద్ధ పండితుడు కావచ్చు. ఒక మహాప్రాజ్ఞుడు కావచ్చు. చక్కని కవి కావచ్చు. అంతేకాని అతనెప్పటికీ లోపరహితుడైన సిసలైన గొప్పవ్యక్తి కాలేడు...(వృత్తి ఎంపిక గురించి... నవయువ సమాఖ్య ప్రచురణ) మానవజాతికి అత్యధికంగా మేలు చేయగల వృత్తిని మనం ఎంచుకున్నట్లయితే మనం దేనికీ తలవంచ నవసరంలేదు. ఎందుచేతంటే, అది అందరికోసం చేసే త్యాగం. అప్పుడు మనం పొందే ఆనందం అల్పమైనది కాదు. ఎందుచేతంటే, లక్షలాది ప్రజల సౌఖ్యమే మన సౌఖ్యం అవుతుంది. మన కార్యాలు ప్రపంచంలో శాశ్వతంగా నిలిచి పోతాయి".(కారల్‌మార్క్స్ జీవిత కథ-రామదాస్)

1835 అక్టోబరు నెల మధ్యలో ఉన్నత విద్యకోసం మార్క్స్ ట్రయర్ పట్టణాన్ని వీడి బాన్ నగరానికి బయలుదేరాడు. తన తండ్రి యిష్టప్రకారం న్యాయశాస్త్ర విద్యలో చేరాడు. దానితో ముడివడిన చరిత్ర, తత్త్వశాస్త్రం కూడా పట్టుదలగా చదవ సాగాడు. కేవలం చదువేకాక ఆ వయసుకు అలవడే ఉద్రేక, ఉత్సాహాలు కూడా ప్రదర్శించాడు. కులీన కుటుంబాల నుండి వచ్చిన విద్యార్థుల

ఆభిజాత్యా లను, అహంకారాలను భౌతికంగా ఎదుర్కొన్నాడు. ఈ పరిణామాలకు ఆందోళనచెందిన తండ్రి మార్క్స్‌ను బాన్ నుండి బెర్లిన్ విశ్వవిద్యాలయానికి మార్పించాడు.

తనకు హైస్కూలు దశలోనే బాగా పరిచయమై స్నేహితురాలిగా వుండిన జెన్నీపట్ల పెంచుకున్న ప్రేమవల్ల ఈసారి ట్రయర్ పట్టణం వదలి వెళ్ళాలంటే మార్క్స్‌కు కొంత కష్టంవేసింది.

జెన్నీ పూర్తిపేరు జెన్నీఫర్ వెస్ట్ ఫాలెస్. ఆమె తండ్రి లుడ్విగ్. ప్రష్యన్ ప్రభుత్వంలో కౌన్సిలర్. బాగా చదువుకున్న, ఉదారభావాలు కలవాడు. మార్క్స్ అక్క సోఫీకి జెన్నీ మంచి స్నేహితురాలు. క్రమంగా మార్క్స్‌కు జెన్నీకి నడుమ అనుబంధం పెరిగింది. జెన్నీ ట్రయర్ ప్రాంతానికే పేరుమోసిన అందగత్తె. ఆమె ప్రేమకోసం ఎందరో సంపన్న కుటుంబాల యువకులు ఎదురు చూస్తూండేవారు. అయితే ఆమె ఒక మామూలు లాయర్ కొడుకైన కారల్‌మార్క్స్‌ను, తనకంటె నాలుగేళ్ళు చిన్నవాడై నప్పటికీ, ప్రేమించింది. పట్టుదలగా చదవాలనే జిజ్ఞాసతో మార్క్స్ ట్రయర్ నగరాన్ని వీడి బెర్లిన్ విశ్వవిద్యాలయానికి చేరుకున్నాడు.

ఆర్థిక రాజకీయ స్థాయిలో జర్మనీదేశం ఫ్రాన్స్, ఇంగ్లాండుల కంటె ఆనాటికి వెనుకబడి వుండి నప్పటికీ, విద్యా, తాత్విక, సాహిత్య విమర్శనా రీతులలో ముందుండేది. తత్వశాస్త్రజ్ఞులుగా బాగా పేరుగడించిన జర్మనీ దేశస్తులయిన ఇమాన్యుయెల్ కాంట్ (1724–1804), ప్రొఫెసర్ హెగెల్ (1770–1831), ప్రొఫెసర్ ఫొయెర్ బాక్ (1804–1872)లు మార్క్స్‌కు సమీపకాలం వారే. వారి తాత్విక భావ జాలాల ప్రభావం ఆనాటి విద్యార్థి యువజనులపై ఎక్కువగా వుండేది. 1818 నుండి 1831 దాకా బెర్లిన్ విశ్వవిద్యాలయంలో హెగెల్ తత్వశాస్త్ర పాఠాలు బోధించివున్నాడు. ఆయన శిష్యులే మార్క్స్‌కు పాఠాలు బోధించేవారు. మార్క్స్ మాటల్లోనే చెప్పాలంటే "నేను చదవాల్సింది న్యాయశాస్త్ర గ్రంథాలు అయితే అన్నిటినీ మించి తత్వశాస్త్ర గ్రంథాలు చదవాలన్న తపన నాలో బయలుదేరింది" అని తన మిత్రులకు రాశాడు. ఆ విధంగా మార్క్స్ న్యాయశాస్త్ర విద్యనుకాక తత్వశాస్త్రాన్ని అధ్యయనం చేస్తేగాని విజ్ఞాన శాస్త్రపు ఏ ఒక్కశాఖలో కూడా ప్రగతిని సాధించజాలం అన్న సత్యాన్ని తెలుసుకున్నాడు. అదే సమయంలో వ్యక్తిగత ఆదర్శ వాదానికి వున్న (ఐడియలిజం= భావవాదానికి) వున్న పరిమితులేమిటో గ్రహించ గలిగాడు. భావవాదంలో వాస్తవ ప్రపంచం మానవ చైతన్యానికి ప్రతిబింబం మాత్రమే. వారికి తమ వెలుపల ప్రపంచమన్నదే లేదు, ప్రపంచం అవాస్తవ మైనది. ఊహకు నీడలాంటిది. ఈ లోపాన్ని మార్క్స్ సునిశిత మేధ వేగంగా పసిగట్టింది. తండ్రికి రాసిన వొక ఉత్తరంలో "న్యాయం, రాజ్యాంగయంత్రం, ప్రకృతి యావత్ తత్వశాస్త్రం–వాస్తవిక ప్రపంచపు వ్యక్తీకరణలు మాత్రమే. ముందుగా అసలు వస్తువును – అంటే వాస్తవ ప్రపంచాన్ని, దాని గమనాన్ని పరిశీలించాలి. మన ఇచ్ఛానుసారం అంశాలు జోడించరాదు. మనం చేసే తర్కం– వైరుధ్యంలోనూ, ఐక్యతలోనూ గూడా రుజువు కావాలి" అని రాసిన మార్క్స్ (కారల్‌మార్క్స్ కథ– రామ్‌దాస్) హెగెల్ తత్వశాస్త్ర అధ్యయనాన్ని ముమ్మరం చేశాడు.

హెగెల్‌ది కూడా భావవాదమే. ఆయన ప్రకారం "ఈ భౌతిక ప్రపంచం కేవలం ఒక అఖండభావ ప్రతిబింబం మాత్రమే. ఆ అఖండ భావమే ప్రపంచానికి 'వాస్తవికమైన' ఆధ్యాత్మిక పునాదిగా వుందనీ, అది మనిషి చైతన్యంతో నిమిత్తం లేనిదనీ హెగెల్ ఉద్దేశ్యం. చరిత్రను నడిపించేది కూడా ఈ అఖండ భావమేననీ, ఈ భావపరిణామం ఒక నిరంతర క్రమంలో సాగుతుందనీ, అవే మనిషిని క్రిందనుంచి ఉన్నతస్థాయికి క్రమక్రమంగా నడిపిస్తాయని హెగెల్ తలపోశాడు. విరుద్ధశక్తుల నడుమ నిరంతర సంఘర్షణ అభివృద్ధి అనే ఈ క్రమమే గతితతర్కం.

హెగెల్ సిద్ధాంతపు భావవాదంలోగల వైరుధ్యాల ఫలితంగా 1830వ దశకంలో హెగెల్ శిష్యులమని చెప్పుకునే వారిలో కూడా వైరుధ్యాలు పొడజూపి తీవ్రరూపం దాల్చాయి. పాత హెగెలియన్లు కరడుగట్టిన అభివృద్ధి నిరోధక దృక్పథానికి ప్రతినిధులుగా మారారు. యువ హెగెలియన్లు విప్లవాత్మక ధోరణికీ, గతితర్క సిద్ధాంతానికీ వారసులు. కారల్‌మార్క్స్ యువ హెగెలియన్లతో కలిశాడు. అయితే హెగెల్ ప్రబోధించిన స్వీయాత్మక భావవాదం (సబ్జెక్టివ్ ఐడియలిజం) నుండి బయటపడ్డాడు. వాస్తవిక ప్రపంచాన్నుండి తత్వశాస్త్రాన్ని అభివృద్ధిపరిచి సమాజానికి అన్వయింపజేయాలని తపనపడ్డాడు.

"మత విమర్శ అన్ని విమర్శలకూ మూలం. అందుకే మతం కేంద్రంగా గల ఈ దుఃఖ సముద్రాన్ని విమర్శించాలి" అనే నిర్ణయానికొచ్చిన తర్వాత మార్క్స్ న్యాయశాస్త్ర విద్యను పక్కనబెట్టి తత్వశాస్త్ర ఆచార్యుడవుదామనుకున్నాడు. తండ్రికి యిష్టం లేకపోయినా మార్క్స్ పట్టుదల చూసి అంగీకరించక తప్పలేదు. ఆ తర్వాత కొద్దిరోజుల్లోనే 1838లో తండ్రి హెన్రీ చనిపోయారు. 1839లో "డెమోక్రటిస్–ఎపిక్యురస్ ప్రకృతి తత్వాల నడుమ వ్యత్యాసం" అన్న అంశంపై తన డాక్టరేట్ పరిశోధనను ప్రారంభించి, అత్యంత సునిశిత మేధా సామర్థ్యంతో ఆ యిద్దరు గ్రీకుతత్వవేత్తల బోధనలను అధ్యయనం చేశాడు. వీరిరువురూ క్రీస్తుకు పూర్వమే భౌతికవాద దృక్పథాన్ని బోధించినవారు. తన డాక్టొరల్ థీసిస్‌ను బెర్లిన్ విశ్వవిద్యాలయానికి సమర్పించటానికి మనసొప్పలేదు. అక్కడ అభివృద్ధి నిరోధక సిద్ధాంత వేత్తలు తిష్టవేసి వున్నారు. అందుకనే తన థీసిస్‌ను –1841లో జెనా విశ్వవిద్యాలయానికి సమర్పించాడు. దాన్ని పరిశీలించిన ప్రొఫెసర్ "ఎంత అధ్యయనం వుందో అంత మేధాశక్తి, నిశిత దృష్టిగలవాడు" అంటూ మార్క్స్‌ని అభినందించాడు.

1841 ఏప్రిల్ నెలలో మార్క్స్ బెర్లిన్‌నుండి ట్రయర్‌కు తిరిగి వచ్చాడు. అతను బాన్ విశ్వ విద్యాలయంలో ఆచార్యునిగా చేరతాడని అందరూ అనుకున్నారు. ఆ రోజుల్లో యువ హెగెలియన్లలో ఒకడైన మోజెస్ హెస్ 2–9–1841న మార్క్స్ గురించి తన

మిత్రునికిలా రాశాడు: "ప్రస్తుతం జీవించివున్న వారిలో బహుశా ఒకే ఒక నిజమైన తత్త్వవేత్త, మహామహుడు అయిన వ్యక్తిని కలుసుకునేందుకు నీవు సిద్ధం కావాలి. త్వరలోనే అతను ఎక్కడైనా కనిపించవచ్చు - ఉపన్యాసకునిగా, రచయితగా - ఎలా కనిపించినా జర్మనీ దృష్టినంతా ఆకర్షిస్తాడు. డాక్టర్ మార్క్స్ ఇప్పటికింకా చిన్నవాడే. (బహుశా ఇరవైనాలుగేళ్ళకంటే ఎక్కువ వుండవు). మధ్యయుగాల నాటి మతాన్నీ, రాజకీయాలనూ ఆయన చివరిదెబ్బ కొడతాడు. సునిశితమైన తాత్త్విక చిత్తశుద్ధినీ, పదునైన వాక్చాతుర్యాన్నీ ఆయన ఏకకాలంలో ప్రయోగిస్తాడు. రూసో, వాల్టేర్, హాల్బక్, లెస్సింగ్, హైనే, హెగెల్...వీరంతా ఒకే వ్యక్తిలో వున్నారనుకో-అందరినీ ఒకచోట చేరిస్తే అని నేనటంలేదు-అందరూ కలిసి ఒకేవ్యక్తిగా రూపుదాలిస్తే-ఆ వ్యక్తి మార్క్స్ అవుతాడు". చాలా స్పష్టంగా మోజెస్ మాటల్ని చరిత్ర రుజువుపరిచింది.

తన డాక్టొరల్ థీసిస్‌ని జెన్నీ తండ్రికి అంకిత మిచ్చాడు. అప్పటికి ఎన్నో ఏళ్ళుగా ఎడబాటు ననుభవిస్తున్న యువ ప్రేమికులు-మార్క్స్, జెన్నీ- ఒకటి కావాలనుకున్నారు. 1843 జూన్ 12 నాటికి కానీ మార్క్స్, జెన్నీలు వివాహం చేసుకోలేక పోయారు.

ఇక్కడ మార్క్స్ జీవన సహచరి జెన్నీ గురించి ఒక్కమాట చెప్పుకుందాం. 38 ఏళ్ళ వారి దాంపత్య జీవితంలో (1881 డిసెంబరులో జెన్నీ మరణించింది) చెప్పనలవికాని కష్టాలను వారు అనుభవించారు, భరించారు, సహించారు. జెన్నీ ఎంత సంపన్న కుటుంబంనుండి వచ్చిందంటే ఆమె సోదరుడు జర్మనీ దేశపు ఆంతరంగిక శాఖామంత్రిగా పనిచేశాడు. తానేమో ఒకొకసారి పూటగడవటానికి లేకా, పిల్లలకు సరైన తిండి, రోగానికి మందులు సమకూర్చలేక వారు చనిపోతున్నా కన్నీళ్ళు దిగ మింగుకొని ఊహించలేనన్ని బాధలు భరించింది. అదీ! వారిరువురి నడుమా వుండిన అపూర్వమైన ప్రేమబంధం. ప్రపంచ శ్రమజీవుల చరిత్రను, మానవజాతి చరిత్రను, మానవీయ పునాదులపై నిర్మించే కృషిసల్పుతున్న మార్క్స్‌కు అండదండలను అందించటమేకాక ఆయనలో గొప్ప ఆత్మబలాన్ని, గొప్ప భావనాశక్తిని ప్రోదుచేసిన మహిమాన్వితురాలు జెన్నీ! 1850లో ఆమె ఒక లేఖలో యిలా రాసింది: "ఈ చిన్న చిన్న కష్టాలు నన్ను లొంగదీశాయను కోవద్దు. పోరాటం ఒంటరిది కాదని నాకు బాగా తెలుసు. నా జీవనాధారం అయి నా ప్రియమైన భర్త నా పక్కనున్నంతవరకు, నేను అత్యంత అదృష్టవంతులలో ఒకర్తెగానే భావించుకుంటాను". (కారల్‌మార్క్స్ కథ)

మార్క్సిస్టు తత్త్వశాస్త్రం - గతితార్కిక భౌతికవాదం

అప్పటికి ఏంగెల్స్‌తో మార్క్స్‌కు పరిచయం లేనప్పటికీ, ఏంగెల్స్ కూడా హెగెల్ ప్రభావానికి గురయివున్నాడు. 1842లో మార్క్స్-ఏంగెల్స్ తొలిసారి కలుసుకున్నా, 1844లో పారిస్‌లో 10 రోజులపాటు సుదీర్ఘ చర్చల క్రమంలో ఇరువురి భావాలలో ఏకీభావం కుదిరింది. అప్పటికి ఏంగెల్స్, మార్క్స్ వలెనే హెగెల్‌లోని గతితర్క దార్శనికతను గ్రహించి, 'అఖండ చైతన్యం' అనే భావవాదాన్ని సంశయిస్తున్నాడు. తర్వాత హెగెల్‌లోని భావ వాదాన్నీ, మత దృష్టినీ ఖండిస్తూ లుడ్విగ్ ఫాయర్‌బా అనే తాత్త్వికుడు భౌతికవాదాన్ని బలంగా ప్రతిపాదించటంతో యిరువురూ లుడ్విగ్ ఫాయర్ బా ప్రభావంలోకి వెళ్ళారు. ఏ తత్త్వశాస్త్ర మయినా సామాజికంగా అన్వయం కావాలనే భావన బలంగా వున్న కారణంగా, మనిషిని సామాజిక కార్యాచరణ జీవిగా చూడని ఫాయర్‌బాలోని యాంత్రిక దృక్పథాన్ని విడిచిపుచ్చి భౌతికవాదాన్ని మాత్రం స్వీకరించారు. హెగెల్ విషయంలో ఏంగెల్స్ చెప్పినట్లు "దాని రూపాన్ని విమర్శద్వారా నాశనం చేస్తూనే, అది సృష్టించిన నూతన సారాన్ని కాపాడు కోవాలి"అనుకున్నారు. (లుడ్విగ్ ఫాయర్‌బా, సాంప్రదాయక జర్మన్ తత్త్వశాస్త్ర పరిసమాప్తి- పేజీ16) అలా హెగెల్‌లోని భావ వాదాన్ని వీడి గతితర్కాన్ని మిగుల్చుకున్నట్లే, ఫాయెర్‌బాలోని 'యాంత్రిక' ధోరణిని వీడి భౌతికవాదాన్ని స్వీకరించారు. ఆ విధంగా గతితార్కిక భౌతిక వాదమనే తాత్త్విక దృక్పథం ఆవిష్కృతమైంది. ఇది ప్రకృతీ - సమాజం - మానవుని ఆలోచనలను అవగాహన చేసుకోవటానికి తోడ్పడే శాస్త్రీయ చలన సూత్రాల సమాహారం. అదే సమయంలో వాటిని మార్పుకు గురిచేయగల నూతన సిద్ధాంతం. ప్రకృతి లోనూ సమాజంలోనూ గల వివిధ అంతర్వైరుధ్యాల నడుమ సాగే సంఘర్షణల ఫలితంగా వాటిలో సంభవించే మార్పులను (చలనాన్ని) భౌతికవాద దృక్పథంతో విశ్లేషించే శాస్త్రీయ సిద్ధాంతమే గతితార్కిక భౌతికవాదం. వానరుని నుండి నరునిగా రూపొందటంలో మానవశ్రమ నిర్వహించిన పాత్రను శాస్త్రీయంగా ఏంగెల్స్ వివరించగలిగాడు. ఈ సిద్ధాంతంతోనే సమష్టి మానవశ్రమ ఫలితంగా పోగుపడిన మిగులు సంపదే(అదనపు విలువ) తిరిగి పెట్టుబడిగా అవతరిస్తోందన్న సత్యాన్ని తొలిగా మార్క్స్ ఆవిష్కరించడానికి తోడ్పడిన తాత్త్విక సిద్ధాంతం గతితార్కిక భౌతికవాదం. ఇది సమస్త మానవ సమాజ జీవిత అనుభవాల సారం నుండి పుట్టి, తిరిగి మానవ జీవితాలలో వెలుగు నింపటానికి కార్యాచరణకు తోడ్పడే కార్మికవర్గ సైద్ధాంతిక ఆయుధం. దీన్ని మానవ సమాజ చరిత్రకు అన్వయం చేయగా రూపొందినదే గతితార్కిక చారిత్రక భౌతికవాదం; అలాగే మానవుని ఆలోచన, మేధస్సుకు అన్వయించగా రూపొందినదే-జ్ఞాన సిద్ధాంతం. వ్యక్తిగత ఆస్తులు లేని, ఆహారోత్పత్తి నెరుగని, రాజ్యమూ, కుటుంబమూ లేని, సుదీర్ఘ ఆదిమ కమ్యూనిస్టు సమాజాన్ని విడిచిపెడితే, ఉత్పత్తైన సంపదను మిగుల్చుకోగల బానిస సమాజంనుండి అర్థబానిస సమాజమైన ఫ్యూడల్ రాచరిక సమాజమూ, తర్వాత పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో వేతన బానిస సమాజమూ రూపొందుతూ వచ్చాయని చారిత్రక భౌతికవాదం నిర్ధారించింది.

నూతన సమాజ ఆవిర్భావానికి గల మౌలిక కారణాలను మార్క్స్ యిలా విప్పిచెప్పాడు:

"తమ అభివృద్ధి క్రమంలోని ఒకనొక దశలో, సమాజ ఉత్పత్తికి సంబంధించిన భౌతిక సాధనాలకూ, ఆనాడున్న ఉత్పత్తి సంబంధాలకూ

మధ్య వైరుధ్యం ఏర్పడుతుంది. దీన్నే మరోరకంగా చెప్పాలంటే, అమలులోవున్న ఆస్తి సంబంధాలలో వైరుధ్యం ఏర్పడుతుంది. లోగడ ఉత్పత్తికీ అభివృద్ధికీ దోహద పడిన ఈ సంబంధాలే ఇపుడు దానికి ఆటంకాలు అవుతాయి. అపుడు సామాజిక విప్లవాల దశ ఆరంభమవుతుంది.

ఆర్థిక పునాది మారిపోవడంతో బ్రహ్మాండమైన దాని ఉపరితల కట్టడం మెల్లగానో, వేగంగానో పూర్తిగా మారిపోతుంది. ఒక సమాజం తాను యే ఉత్పత్తి సాధనాలనయితే నిర్మించగలదో అవి పనికి రాకుండా పోనిదే ఏ సాంఘిక వ్యవస్థా అదృశ్యం కాదు. అలాగే తమకు అవసరమయిన భౌతిక పరిస్థితులు పాత సమాజ గర్భంలోనే గనక ఏర్పడి వుండకపోయినట్లయితే, నూతన ఉత్పత్తి, సంబంధాలు ఉద్భవించవు. పరిష్కారానికి అవసర మయిన భౌతిక పరిస్థితులు లేనట్లయితే కర్తవ్యాలు రానే రావు".

ఈ చారిత్రక భౌతికవాద ఆవిష్కరణనే "మార్క్స్, ఏంగెల్స్ మహాప్రవక్తలై, మానవ పురోగమన మార్గాలు తెరువగా"అని కవిత్వీకరించాడు మహాకవి శ్రీశ్రీ.

శ్రమ-పెట్టుబడి:రాజకీయ అర్థశాస్త్ర విమర్శ

మార్క్స్ తన జీవితంలో ఎక్కువ కాలాన్ని పెట్టుబడిదారీ విధానపు అభివృద్ధి క్రమాన్ని, సంక్షోభపు కారణాల్ని పరిశోధించటానికి వెచ్చించాడు. లాభంకోసం, మార్కెట్లో సరుకులను అమ్మటంకోసం ఉత్పత్తిచేయించే విధానమే పెట్టుబడిదారీ విధానానికి ముఖ్యమైన గుర్తు. ఉత్పత్తి సాధనాలైన భూమి, యంత్రాలు, పనిపరికరాలు, ముడిసరుకు కలిగిన వారూ, వాటితో శ్రమచేసే శ్రామికుల శ్రమశక్తిని కొనుగోలు చేయగలిగిన పెట్టుబడిదారులు ఒకవైపూ, తమ శ్రమనూ, శ్రమనైపుణ్యాలను అమ్ముకోవటం ద్వారా తప్ప బతుకుతెరువులేని శ్రమజీవులూ వుండే వ్యవస్థే పెట్టుబడిదారీ విధానం.

పెట్టుబడిదారులకు వచ్చే లాభం, సరుకుని దాని అసలు విలువకంటె హెచ్చు విలువకి అమ్మడం వల్ల పొందటంలేదు అన్నాడు మార్క్స్. అలాంటి అమ్మకాలు-కొనుగోళ్ళ వల్ల ఒక పెట్టుబడిదారునికి లాభమూ, మరొకరికి నష్టమూ వస్తుందనీ, అది ఒకరినొకరు దగా చేసుకోవటంగా తయారయి సారాంశంలో లాభం ఏమీ మిగలనిదవుతుందని చెప్పాడు. పెట్టుబడిదారునికి లాభం అన్నది అమ్మకాలలోగాక, ఉత్పత్తి క్రమంలోనే లభించే సున్నిత దోపిడీ ప్రక్రియ. ఈ రహస్యాన్ని కనుగొన్న ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞుడు కారల్‌మార్క్స్. అలా దోపిడీ అయినా భాగానికే ఆయన 'అదనపు విలువ" అని పేరుపెట్టాడు.

అన్ని సరుకుల విలువలోగల ఉమ్మడి అంశం మానవశ్రమ. మానవశ్రమ లేకుండా ఏ వస్తువూ సరుకు కాదు. సరుకుకుండే సామాన్య లక్షణం ఉపయోగపు విలువ, మారకపు విలువలు. మానవ శ్రమశక్తి కూడా అమ్ముకోవటం, కొనుగోలు చేయటం అనే ప్రక్రియలో భాగమే కనుక అదికూడా ఒక సరుకుగానే చలామణిలో వుంటుంది.

ఏ సరుకైనా దాని ఉత్పత్తి వ్యయాన్నిబట్టి అమ్ముకోవటం వుంటుంది. మానవ శ్రమశక్తి అనే సరుకు ఉత్పత్తికావటానికి కేవలం కార్మికుని శ్రమశక్తి యొక్క మారకపు విలువేకాక ఆ శ్రమశక్తి యొక్క ఉత్పత్తి విలువనంతటినీ పరిగణించాల్సి వుంటుంది. శ్రమశక్తి అనే సరుకు విలువ దాన్ని సృష్టించే కార్మికుడూ, అతని కుటుంబం జీవించ టానికి, పెంపొందటానికీ అవసరమైన సమస్త సాధనాల విలువకు సమానంగా వుంటుంది. కార్మికునియొక్క శ్రమశక్తికుండే పూర్తి విలువను చెల్లించకుండా, మార్కెట్టు విలువను మాత్రమే చెల్లించటంద్వారా మిగుల్చుకున్న అదనపు విలువనే మార్క్స్ శ్రమదోపిడీ అన్నాడు. కార్మికులకు చెల్లించే విలువకన్నా, కార్మికులు ఉత్పత్తిచేసే విలువ అధికంగా వుండటమే లాభాల సంపాదనలోని ప్రధానమైన షరతు. ఈ భేదాన్నే మార్క్స్ అదనపు విలువగా నిర్వచించాడు. ఈ అదనపు విలువ దోపిడీపైన ఆధారపడి జీవనం సాగించేదే పెట్టుబడిదారీ విధానం. ఈ అదనపు విలువనుంచే వర్తకుడు వర్తకలాభాన్నీ, అప్పులిచ్చిన బ్యాంకులు వడ్డీని, భూయజమాని కౌలుని తీసుకోగా మిగిలినది పారిశ్రామిక పెట్టుబడిదారునిది అవుతుంది. ప్రభుత్వాలు వసూలు చేసే పన్నులు కూడా ఈ అదనపు విలువనుండి పొందేవే. ఒక్కమాటలో... సమస్త వ్యవస్థా శ్రామికుల శ్రమశక్తినుండి పొందే 'అదనపు విలువ' ద్వారానే తన రోజువారీ కార్యకలాపాలను నిర్వహించుకుంటూ వుంటుంది.

పెట్టుబడిదారీ విధానపు కీలక వైరుధ్యం శ్రమకూ పెట్టుబడికీ మధ్యన వుందని మార్క్స్ నిర్ధారించాడు. శ్రామికుల సమష్టి శ్రమద్వారా ఉత్పత్తయే సామాజిక సంపద, వ్యక్తిగతంగా కొద్దిమంది పెట్టుబడిదారుల స్వంతం కావటమనేదే ఈ వ్యవస్థలో వుండే కీలక వైరుధ్యం. ఈ కారణంగా శ్రామికుల కొనుగోలుశక్తి ఉత్పత్తయిన సరుకుల మార్కెట్టు విలువకంటె తరిగిన ఫలితంగా, ఒకవైపు అధికోత్పత్తితో మరోవైపు కొనటానికి డబ్బు కరువుతో సంక్షోభాలకు అనివార్యంగా గురవు తుందని మార్క్స్ చెప్పిన జోస్యం అనేక పర్యాయాలు రుజువవుతూనే వుంది. పెట్టుబడిదారుల నడుమ పోటీ ఫలితంగా నిరంతరాయంగా పెట్టుబడి సాంద్రతను, నూతన సాంకేతికతను పెంచుకోలేని వారు మార్కెట్టులో నిలువలేక పెద్దచేపల ఎరకు బలవుతూ వుంటారు. యంత్రాలపై పెట్టుబడి పెరిగినకొద్దీ శ్రామికుల వినియోగం తరిగి, నిరుద్యోగ సైన్యం పెరిగి, శ్రామికుల నడుమ పోటీ ఫలితంగా వారి వేతనాలు తగ్గి తిరిగి అది మార్కెట్టు డిమాండ్‌ను మరింత తగ్గించి, అది ఉత్పత్తిని ఇంకా తగ్గించుకోవాల్సిన తప్పనిసరి పరిస్థితులను తెచ్చిన ఫలితంగా ఆర్థికవ్యవస్థ నిరంతరాయమైన ఒడిదుడుకులను, సామాజిక అభద్రతను కలిగిస్తూ వుంటుంది.

వ్యక్తిగత ఆస్తులరద్దు అనే నినాదాన్ని విని గగ్గోలుపెట్టే బూర్జువా మేధావులు, పెట్టుబడిదారీ విధానమే నిరంతరాయంగా వ్యక్తిగత ఆస్తులులేని వారి సంఖ్యను, శాతాలను పెంచుతూపోతోందనే సత్యాన్ని చూడ నిరాకరిస్తారు.

పెట్టుబడిదారీ విధానం గుత్తపెట్టుబడిదారీ విధానంగా, అది ద్రవ్యపెట్టుబడిని ఎగుమతిచేసే, వెనుకబడిన దేశాల జాతుల సమస్త వనరులను కొల్లగొట్టే సామ్రాజ్యవాదంగా, ప్రపంచాన్ని యుద్ధాల లోకి లాగే అగ్రరాజ్యోన్మాదంగా పరిణామం చెందటం మార్క్స్ తదనంతరకాలపు లక్షణంగా రూపుదాల్చింది. ఇదే కార్మికవర్గ విప్లవాల కాలంగానూ, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక జాతీయ విముక్తి ప్రాముఖ్యత వహించే కాలంగానూ, దేశాలు స్వాతంత్ర్యాన్ని కోరే కాలంగానూ...లెనిన్, మావోలు చెప్పారు. ప్రపంచ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ ఒక సంక్షోభం నుండి మరొక సంక్షోభానికి గురవుతూ నిరంతర సంక్షోభ స్థితిలో చిక్కుబడి వుంది. మార్క్స్, ఏంగెల్స్‌లు కమ్యూనిస్టుపార్టీ ప్రణాళికలో చెప్పినట్టు బూర్జువావర్గపు నాయకత్వంలో ప్రజాస్వామిక విప్లవాలు సంభవించే కాలంపోయి, కార్మికవర్గ నాయకత్వాన బూర్జువా ప్రజాస్వామిక విప్లవాలూ, జాతీయ విముక్తి యుద్ధాలూ విజయవంతం కాగలుగుతాయనే చారిత్రక అనుభవం మార్క్సిస్టు- లెనినిస్టు సిద్ధాంత రూపాన్ని పొందింది. ఇవన్నీ ప్రపంచ సోషలిస్టు విప్లవంలో అంతర్భాగమై వున్నాయి. ఏకకాలంలో ప్రపంచవ్యాపితంగా కార్మికవర్గం సాగించే శ్రమదోపిడీ వ్యతిరేక సోషలిస్టు విప్లవమూ, వెనుకబడిన దేశాలలో ఫ్యూడల్ దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా రైతాంగం విస్తృతంగా పాల్గొనగలిగే ప్రజాస్వామిక విప్లవమూ, సామ్రాజ్యవాద దోపిడీ పీడనల్నుండి స్వాతంత్ర్యాన్ని కోరుకునే దేశాల, జాతుల విముక్తి పోరాటమూ కలగలిసి సాగాల్సిన దశలో నేటి ప్రపంచ శ్రామికోద్యమం వుంది.

సామ్రాజ్యవాద రూపుదాల్చిన గుత్తపెట్టుబడి దారీ(కార్పొరేట్) విధానానికి, తమ సులువైన దోపిడీకి, అభివృద్ధిలో వెనుకబడిన ప్రపంచం వుండటం తప్పనిసరి. అత్యధిక దేశాలను, జాతులను, ప్రజానీకాన్ని దోపిడీ పీడనలతో అణచి వుంచే సామ్రాజ్యవాద దశ పచ్చి అభివృద్ధి నిరోధకమైనది, నిరంకుశమైనది, జాత్యహంకార పూరితమైనది. తన సంక్షోభపు ప్రభావాలనన్నిటినీ ప్రపంచ ప్రజానీకంపై రుద్దటంద్వారా తాను బతికి బట్టకట్టాలని చూస్తున్నది. సామ్రాజ్యవాదానికి చారిత్రకంగా కాలంచెల్లినా, అది కొనసాగు తూండటమే నేటి ప్రపంచపు విషాదాల్లో ముఖ్యమైనది.

శాస్త్రీయ సోషలిజం

మార్క్స్ తన ముందు కాలంనాటికి జర్మనీ దేశంలో బాగా ఉచ్ఛదశలోనున్న తత్త్వశాస్త్రాన్ని లోతుగా అధ్యయనం చేసి హెగెల్ బోధనలలోని గతితార్కిక చింతననూ, లుడ్విగ్ ఫొయర్‌బా లోని భౌతికవాద దృక్పథాన్నీ గ్రహించి గతితార్కిక భౌతికవాద తాత్త్విక దర్శనాన్ని రూపొందించినట్లే, ఇంగ్లాండ్ దేశంలో అప్పటికే బూర్జువా ఆర్థికశాస్త్ర వేత్తలయిన ఆడమ్‌స్మిత్, డేవిడ్ రికార్డోలు విలువ, శ్రమ సిద్ధాంతాలకు వేసిన పునాదులపై పెట్టుబడిదారీ దోపిడీ సూత్రమైన అదనపు విలువ రహస్యాన్ని కనుగొన్నాడు. అలాగే ఫ్రెంచి విప్లవం నుండి, తదనంతరం దాని ప్రభావంనుండి తలెత్తిన అనేక ఉదారవాద, ఊహాజనిత సోషలిజాలను పరిశీలించి వాటిలో తప్పును ఎత్తిచూపాడు. కార్మికవర్గ నాయకత్వాన పెట్టుబడిపై సాగించే విప్లవ విజయంతో ముడివడిన, వ్యక్తిగత ఆస్తుల సమాజపు రద్దుతో తప్ప సాధ్యంకానిదైన శాస్త్రీయ సోషలిజాన్ని చారిత్రక పరిణామపు అనివార్యతగా నిర్ధారించాడు. దీన్నే యాంటీ డూరింగ్ పుస్తకంలో ఏంగెల్స్ ఇలా తెలియజేశాడు: "భౌతికవాద చారిత్రక భావన, అదనపు విలువ సిద్ధాంతం ద్వారా పెట్టుబడి ఉత్పత్తి రహస్య వివరణ అన్న ఈ రెంటినీ మార్క్స్ ఆవిష్కరించాడు. ఈ ఆవిష్కరణలతో సోషలిజం శాస్త్రంగా మారింది".

"అజ్ఞానపుటంధ యుగంలో ఆకలిలో ఆవేశంలో
తెలియని ఏ తీవ్రశక్తులో నడిపిస్తే నడిచే
మనుష్యులు" - (శ్రీశ్రీ-'దేశ చరిత్రలు')

వ్యక్తిగత ఆస్తుల సమాజపు లక్షణమైన వర్గదోపిడీ వర్గపీడన సాగుతున్న కాలంనుండీ తమవైన పద్ధతుల్లో పీడిత మానవ సమూహాలు వాటికి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతూనే వున్నాయి. అవన్నీ చాలాకాలం తక్షణ ప్రతి చర్యలుగా, మానవ సహజాతాలుగా (ఇన్స్టింగ్టివ్స్‌గా) జరిగినవి. సమాజ మంతా పునర్నిర్మాణం కావాలని శ్రమజీవులకు ఈ దశలో కలిగే కోరికలు ఆలోచనద్వారా, వివేకం ద్వారా, దీర్ఘకాలిక దృష్టితోకాక హఠాత్తుగా, అప్రయత్నంగా, అనాలోచితంగా కలిగినవి. చాలాకాలం వరకు కార్మికులకు వర్గచైతన్యంగానీ, రాజకీయ పరిజ్ఞానంకానీ తగిన విధంగా లేకుండానే చరిత్ర సాగింది.

ఎప్పుడైతే మార్క్స్-ఏంగెల్స్‌లు వర్గపోరాటాన్ని సామాజిక చోదకశక్తి (మోటివ్ ఫోర్స్) గా గ్రహించారో, ఆస్తిసంబంధాల చరిత్ర చలన సూత్రాలను ఆవిష్కరించారో, అదనపు విలువ రహస్యాన్ని బట్టబయలుచేశారో, ఉత్పత్తి సామాజికం కావటమూ, పంపిణీ వ్యక్తిగతంగా సాగటమూ వొక సంఘర్షణాత్మక వైరుధ్యంగా భావించారో దీని కంతటికీ శాస్త్రీయ సోషలిజమే పరిష్కారమార్గమని నిర్ధారించగలిగారు. ఆధునిక చరిత్ర నిర్మాతలైన ప్రజలను నడిపించే నాయకత్వ శక్తిగా కార్మికవర్గాన్ని పరిగణించారు. "బూర్జువా వర్గపు సమష్టి వ్యవహారాలు చక్కబెట్టే కమిటీలాంటి ఆధునిక రాజ్యాన్ని" (కమ్యూనిస్టు ప్రణాళిక) తన సంఘటిత పోరాటశక్తి ద్వారా స్వాధీనపరుచుకోవటమే సోషలిస్టు సమాజాన్ని నిర్మించే క్రమానికి షరతుగా బోధించారు.

ఏంగెల్స్ చెప్పినట్లు "గతితార్కిక దృష్టినుంచి చూస్తే మానవజాతి చరిత్ర గందరగోళంగా అనిపించదు. అర్థరహిత హింసాకృత్యాల సుడి గుండంలా కనిపించదు. అది యిప్పుడు మానవ జాతి అభివృద్ధి క్రమంగా అర్థమవుతుంది. రీతీ, రివాజూ లేనట్టుగా కనిపించే పరిణామాల్లో అంతర్నిహితంగా వుండే క్రమాన్ని పసిగట్టటమే ఆలోచన కర్తవ్యంగా మారింది". (యాంటీ డ్యూరింగ్ నుండి)

❖❖❖

కారల్‌మార్క్స్ ఆచరణతో సంబంధంలేని కేవల సిద్ధాంతవేత్త కాదు. రాజకీయ, ఉద్యమ, నిర్మాణ కృషిలో ప్రత్యక్షంగా తలమునకలై పాల్గొన్న సజీవ విప్లవకారుడు. పుట్టిన దేశంనుండి బహిష్కృతుడైనా, ఇరుగుపొరుగు రాజ్యాలలో నిలువనీకపోయినా, కుటుంబ, ఆరోగ్య, ఆర్థిక సమస్యలతో నిరంతరం సతమతమైనా, అనేకానేక సిద్ధాంత–రాజకీయ పెడధోరణులతో అనునిత్యం సంఘర్షిస్తూండినా 65 ఏళ్ళ తన జీవిత సర్వస్వాన్నీ మానవాళి ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తుకోసం అంకితం చేసిన అసమాన త్యాగజీవి. తాను స్వయంగా రాసిన పెట్టుబడి నాలుగు భాగాలూ, ఇతర గ్రంధాలూ, వ్యాసాలూ, ఉత్తరాలూ –అలాగే ఏంగెల్స్‌తో కలిసి చేసిన అనేక ప్రామాణిక రచనలూ, ఇంకా ఏంగెల్స్ రచనల సర్వస్వం... వీటన్నిటి సారాంశమే మార్క్సిజంగా, ఆధునిక కార్మికవర్గ విమోచనశాస్త్రంగా, శ్రామిక విప్లవ సిద్ధాంతంగా చరిత్రలో నిలిచివుంది.

మార్క్స్ – ఏంగెల్స్‌ల కాలంలోనే కార్మికవర్గ ఉద్యమంలో అనేక అవకాశవాద, దిగజారుడు, దొంగముఖాల బూర్జువా ధోరణులను, అరాచక వాదులను వారు ఎదుర్కొన్నారు. వారి తదనంతరం లెనిన్–స్టాలిన్–మావోలు అనేక పెడధోరణులను ఎదుర్కొంటూ కార్మికవర్గ సిద్ధాంతాన్నీ, వర్గపోరాట పంధానూ నిలబెట్టారు. సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక ప్రపంచ కార్మికవర్గ విప్లవ వ్యూహాన్ని అమలు జరిపారు. తమ తమ దేశాల్లోని శ్రమ దోపిడీశక్తులపై అలుపెరగని పోరాటం సాగించారు.

అయినా సామ్రాజ్యవాదులతో శాంతియుత సహజీవనం నెరపాలనుకున్న (రష్యాదేశపు) కార్మిక విద్రోహులదీ, బూర్జువా పునరుద్ధరణకు (చైనాలో) దారులువేసిన అవకాశవాదులదీ పైచేయి అయింది. సోషలిస్టు వ్యవస్థలు ఓటమికి గురయిన తర్వాత అమెరికా సామ్రాజ్యవాద అగ్రరాజ్య ఆధిపత్యానిది తాత్కాలిక ఏకధృవ ప్రపంచమైంది. అయినా ప్రపంచ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ సంక్షోభంలో కొట్టుమిట్టాడుతూనే వుంది. వర్గదోపిడీ తీవ్రంగా సాగుతూనే వుంది. పెట్టుబడిదారీ శక్తుల నడుమ పోటీ–కుమ్మక్కులతో కూడిన సంఘర్షణ సాగుతూనే వుంది. ప్రపంచ వ్యాపితంగా శ్రమజీవుల పోరాటాలు తరతమస్థాయిలో జరుగుతూనే వున్నాయి. మార్క్స్– ఏంగెల్స్‌ల బోధనల్లోని కార్మికవర్గ దృక్పథం, విప్లవ దార్శనికత శ్రమజీవుల కరదీపికగా, సైద్ధాంతిక ఆయుధంగా మరింత పదునెక్కి తళతళలాడుతూనే వున్నది. మనం అందుకోవలసినది ఈ విప్లవ మార్క్సిజాన్నే!

మార్క్సిజం అజేయం!
కార్మికవర్గ విప్లవం అనివార్యం!
సోషలిజం సాధన సాధ్యం! సాధ్యం!!

ooooo